BANCA NAŢIONALĂ A MOLDOVEI

H O T Ă R Â R E
pentru aprobarea Regulamentului privind efectul de levier şi modificarea unor acte normative ale Băncii Naţionale a Moldovei

nr. 176 din 31.07.2025
(în vigoare 01.01.2026)

Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 417-419 art. 676 din 06.08.2025

UE

În temeiul art.44 lit.a) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Naţională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.297-300, art.544), al art.77 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.434-439, art.727), Comitetul executiv al Băncii Naţionale a Moldovei

HOTĂRĂŞTE:

Prezenta hotărâre transpune parţial (transpune art.1, lit.(a); art.4 pct.93 şi pct.139, art.92 alin.(1) lit.(d), 429, 429a alin.(1) lit.(b), (c), (f)-(l), (n), alin.(4)-(7), 429b, 429c, 429d, 429e, 429f, 429g, 430 alin.(1) lit.(a) şi alin.(2) şi art.451 alin.(1) lit.(a)) din Regulamentul nr.575/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerinţele prudenţiale pentru instituţiile de credit şi firmele de investiţii şi de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, aşa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European şi al Consiliului din 31 mai 2024.

1. Se aprobă Regulamentul privind efectul de levier, conform anexei.

2. Punctul 130 din Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor şi cerinţele de capital, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.109/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.183-194, art.899), înregistrat la Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova cu nr.1332/2018, se completează cu subpunctul 4) cu următorul cuprins:

"4) un indicator al efectului de levier de 3%.".

3. Regulamentul privind cadrul de administrare a activităţii băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.322/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.1-5, art.56), înregistrat la Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova cu nr.1400/2018, se modifică după cum urmează:

3.1. la pct.324^1, textul "Regulamentul nr.274/2020 privind efectul de levier pentru bănci" se substituie cu textul "Regulamentului privind efectul de levier, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.176/2025".

3.2. în anexa 2^2:

3.2.1. la pct.1 subpct.3), cuvântul "Rata" se substituie cu cuvântul "Indicatorul";

3.2.2. pct.2 va avea următorul cuprins:

"2. Indicatori de lichiditate:

1) Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR);

2) Indicatorul de finanţare stabilă netă (NSFR);

3) Activele eligibile disponibile şi negrevate ce întrunesc condiţiile de eligibilitate impuse de Banca Naţională a Moldovei".

4. Anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la cerinţele de publicare a informaţiilor de către bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.158/2020 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.188-192, art.667), înregistrat la Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova cu nr.1581/2020, se modifică după cum urmează:

4.1. În tabel indicatorul nr.1 "Capital" se completează cu poziţia 1.13 şi subpoziţiile 1.13.1 şi 1.13.2, cu următorul cuprins:

1.13	Indicatorul efectului de levier					
1.13.1	Indicatorul de măsurare a expunerii totale	mil.lei				
1.13.2	Indicatorul efectului de levier[2a]	%				

4.2. În compartimentul "Modalitatea de calculare a anumitor indicatori", după pct.2, se completează cu pct.2a cu următorul cuprins:

"[2a] Indicatorul efectului de levier se calculează prin împărţirea indicatorului de măsurare a capitalului băncii la indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii şi se exprimă ca procent, conform Regulamentului privind efectul de levier, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.176/2025.".

5. Se abrogă Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.274/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind efectul de levier pentru bănci (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.360-371, art.1443), înregistrată la Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova cu nr.1610/2020.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 1 ianuarie 2026.

PREŞEDINTELE
COMITETULUI EXECUTIV **Anca-Dana DRAGU**

Nr.176. Chişinău, 31 iulie 2025.

Anexă
la Hotărârea Comitetului executiv
al Băncii Naţionale a Moldovei
nr.176 din 31 iulie 2025

REGULAMENT PRIVIND EFECTUL DE LEVIER

Prezentul regulament transpune parţial (transpune art.1, lit.(a); art.4 pct.93 şi pct.139, 429, 429a alin.(1) lit.(b), (c), (f)-(l), (n), alin.(4)-(7), 429b, 429c, 429d, 429e, 429f, 429g, 430 alin.(1) lit.(a) şi alin.(2) şi art.451 alin.(1) lit.(a)) din Regulamentul nr.575/2013 al Parlamentului European şi al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerinţele prudenţiale pentru instituţiile de credit şi firmele de investiţii şi de modificare a Regulamentului (UE) nr.648/2012, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, CELEX: 32013R0575, aşa cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2024/1623 al Parlamentului European şi al Consiliului din 31 mai 2024.

Capitolul I
DISPOZIŢII GENERALE

1. Regulamentul privind efectul de levier (în continuare - Regulament) stabileşte reguli pe care trebuie să le îndeplinească băncile persoane juridice din Republica Moldova, precum şi sucursalele din Republica Moldova ale băncilor din alte state (în continuare – "bănci") în scopul definirii, calculării şi raportării indicatorului efectului de levier.

2. Băncile respectă pe bază individuală dispoziţiile prezentului regulament.

3. Băncile îndeplinesc, în condiţiile şi potrivit metodelor prevăzute în Regulamentul cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naţionale a Moldovei nr.101/2020 cerinţele prevăzute în capitolul II din prezentul regulament pe baza situaţiei lor consolidate.

4. Termenii şi expresiile utilizate în prezentul regulament, au semnificaţia prevăzută în Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor (în continuare – Legea nr.202/2017) şi în actele normative ale Băncii Naţionale a Moldovei (în continuare – BNM) emise în aplicarea legii menţionate.

5. În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiţii:

5.1. "efect de levier" - înseamnă dimensiunea relativă a activelor unei bănci, a obligaţiilor extrabilanţiere şi obligaţiilor contingente de a plăti, de a furniza o prestaţie sau de a oferi garanţii reale, inclusiv obligaţiile ce decurg din finanţări primite, angajamente asumate, instrumente financiare derivate sau acorduri repo, cu excepţia obligaţiilor care pot fi executate numai în timpul lichidării unei bănci, în raport cu fondurile proprii ale băncii respective;

5.2. "operaţiune de finanţare prin instrumente financiare" - înseamnă o tranzacţie de răscumpărare, o tranzacţie de dare sau luare cu împrumut de titluri de valoare sau mărfuri sau o tranzacţie de creditare în marjă.

Capitolul II
CALCULAREA INDICATORULUI EFECTULUI DE LEVIER

Secţiunea 1.
Formula de calcul al indicatorului efectului de levier

6. Băncile îşi calculează indicatorul efectului de levier în conformitate cu metodologia prevăzută la punctele 7-11.

7. Indicatorul efectului de levier se calculează prin împărţirea indicatorului de măsurare a capitalului băncii la indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii şi se exprimă ca procent.

Băncile calculează indicatorul efectului de levier la data de referinţă a raportării.

8. În sensul pct.7, indicatorul de măsurare a capitalului este reprezentat de fondurile proprii de nivel 1.

Secţiunea 2.
Indicatorul de măsurare a expunerii totale

9. În sensul pct.7, indicatorul de măsurare a expunerii totale este suma valorilor expunerilor următoarelor elemente:

9.1. activele, exceptând contractele derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piaţă potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.114/2018 (în continuare - Regulamentul nr.114/2018), instrumentele financiare derivate de credit şi poziţiile menţionate la secţiunea 7, calculate în conformitate cu pct.24;

9.2. contractele derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul nr.114/2018 şi instrumentele financiare derivate de credit, inclusiv contractele şi instrumentele financiare derivate de credit care sunt extrabilanţiere, calculate în conformitate cu secţiunile 5 şi 6;

9.3. majorările pentru riscul de credit al contrapărţii aferent operaţiunilor de finanţare prin titluri de valoare, inclusiv cele extrabilanţiere, calculate în conformitate cu secţiunea 7;

9.4. elementele extrabilanţiere, exceptând contractele derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul nr.114/2018, instrumentele financiare derivate de credit, operaţiunile de finanţare prin titluri de valoare şi poziţiile menţionate la secţiunile 6 şi 9, calculate în conformitate cu secţiunea 8;

9.5. achiziţiile sau vânzările standard care urmează a fi decontate, calculate în conformitate cu secţiunea 9.

10. Băncile tratează tranzacţiile cu termen lung de decontare în conformitate cu subpct.9.1-9.4, după caz.

11. Băncile pot reduce valorile expunerilor menţionate la subpct.9.1 şi 9.4 cu valoarea corespunzătoare a ajustărilor generale pentru riscul de credit aferente elementelor bilanţiere şi, respectiv, extrabilanţiere, sub rezerva unui prag egal cu 0 în cazul în care ajustările pentru riscul de credit au redus fondurile proprii de nivel 1.

12. Prin derogare de la subpct.9.4, se aplică următoarele dispoziţii:

12.1. un element extrabilanţier în conformitate cu subpct.9.4 care este tratat ca un instrument financiar derivat în conformitate cu cadrul contabil aplicabil face obiectul tratamentului prevăzut la subpct.9.2;

12.2. în cazul în care un client al unei bănci care acţionează ca membru compensator realizează direct o tranzacţie cu instrumente financiare derivate cu o contraparte centrală (în continuare – CPC), iar banca garantează performanţa expunerilor din tranzacţii faţă de CPC ale clientului său care decurg din această tranzacţie, banca îşi calculează expunerea care rezultă din garanţie în conformitate cu subpct.9.2 ca şi cum acea bancă ar fi realizat direct tranzacţia cu clientul, inclusiv în ceea ce priveşte primirea sau furnizarea marjei de variaţie în numerar.

13. Tratamentul prevăzut la subpct.12.2 se aplică, de asemenea, unei bănci care acţionează drept client de nivel superior care garantează performanţa expunerilor din tranzacţii ale clientului său.

14. În sensul subpct.12.2 şi pct.13, băncile pot considera drept client o entitate afiliată numai în cazul în care entitatea respectivă nu intră în perimetrul de consolidare reglementat la nivelul la care se aplică cerinţa prevăzută la pct.132 subpct.5) din Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor şi cerinţele de capital, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.109/2018 (în continuare – Regulamentul nr.109/2018).

15. În sensul subpct.9.5 şi al secţiunii 9, "achiziţie sau vânzare standard" înseamnă o achiziţie sau o vânzare a unui activ financiar în cadrul unor contracte ale căror clauze impun livrarea activului financiar în perioada stabilită în general prin lege sau prin convenţii pe piaţa în cauză.

16. Cu excepţia cazului în care se prevede altfel în mod expres în prezentul Regulament, băncile calculează indicatorul de măsurare a expunerii totale în conformitate cu următoarele principii:

16.1. garanţiile financiare, garanţiile sau instrumentele de diminuare a riscului de credit cumpărate nu se utilizează pentru reducerea indicatorului de măsurare a expunerii totale;

16.2. activele nu se compensează cu pasivele.

17. Prin derogare de la subpct.16.2, băncile pot reduce valoarea expunerii unui împrumut de prefinanţare sau a unui împrumut intermediar cu soldul pozitiv al contului de economii al debitorului căruia i-a fost acordat împrumutul şi pot include suma rezultată în indicatorul de măsurare a expunerii totale, numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

17.1. acordarea împrumutului este condiţionată de deschiderea contului de economii la banca care acordă împrumutul şi atât împrumutul, cât şi contul de economii sunt reglementate de aceeaşi legislaţie sectorială;

17.2. soldul contului de economii nu poate fi retras, în parte sau în totalitate, de către debitor pe întreaga durată a împrumutului;

17.3. banca poate utiliza în mod necondiţionat şi irevocabil soldul contului de economii pentru a soluţiona orice revendicare care decurge din acordul de împrumut în

cazurile reglementate de legislaţia sectorială menţionată la subpct.17.1, inclusiv în caz de neplată de către debitor sau de insolvabilitate a acestuia.

18. În sensul pct.17 "împrumut de prefinanţare" sau "împrumut intermediar" înseamnă un împrumut care este acordat debitorului pentru o perioadă limitată de timp, în vederea acoperirii deficitului de finanţare al debitorului până la momentul acordării împrumutului final în conformitate cu criteriile stabilite în legislaţia sectorială care reglementează astfel de tranzacţii.

Secţiunea 3.
Expuneri excluse din indicatorul de măsurare a expunerii totale

19. Prin derogare de la pct.9-11, o bancă poate să excludă oricare dintre următoarele expuneri din indicatorul de măsurare a expunerii totale:

19.1. activele deduse la calcularea indicatorului de măsurare a capitalului menţionat la pct.8;

19.2. expunerile cărora li se atribuie o pondere de risc de 0 % în conformitate cu pct.19-21 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.111/2018 (în continuare – Regulamentul nr.111/2018);

19.3. părţile garantate ale expunerilor care decurg din credite de export care îndeplinesc cumulativ următoarele două condiţii:

19.3.1. garanţia este furnizată de un furnizor eligibil de protecţie nefinanţată a creditului în conformitate cu pct.36 din Regulamentul cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.112/2018 (în continuare - Regulamentul nr.112/2018) inclusiv de administraţiile centrale, precum şi de agenţiile de creditare a exportului;

19.3.2. se aplică o pondere de risc de 0% părţii garantate a expunerii în conformitate cu secţiunea 1 sau secţiunea 3 din capitolul IV al Regulamentului nr.111/2018;

19.4. în cazul în care banca este membru compensator al unei contrapărţi centrale calificate (în continuare - CPCC), expunerile din tranzacţii ale băncii respective, cu condiţia ca acestea să fie compensate cu respectivul CPCC şi să îndeplinească condiţiile prevăzute la subpct.143.3 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci;

19.5. în cazul în care banca este un client de nivel superior în cadrul unei structuri a clientelei pe mai multe niveluri, expunerile din tranzacţii faţă de membrul compensator sau faţă de o entitate care acţionează în calitate de client de nivel superior pentru respectiva bancă, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la pct.139 şi 140 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci şi dacă banca nu are obligaţia de a rambursa clientului său pierderile eventuale suferite în cazul intrării în stare de nerambursare a membrului compensator sau a CPCC-ului;

19.6. activele fiduciare care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii:

19.6.1. sunt recunoscute în bilanţul băncii în concordanţă cu principiile contabile generale prevăzute la art.6 din Legea nr.287/2017 contabilităţii şi raportării financiare;

19.6.2. îndeplinesc criteriile pentru derecunoaştere prevăzute de standardul internaţional de raportare financiară (IFRS) 9;

19.6.3. îndeplinesc criteriile pentru neconsolidare prevăzute de IFRS 10, dacă este cazul;

19.7. expunerile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiţii:

19.7.1. sunt expuneri faţă de o entitate din sectorul public;

19.7.2. sunt tratate ca expuneri faţă de administraţia centrală în conformitate cu secţiunea 3, capitolul IV din Regulamentul nr.111/2018;

19.7.3. rezultă din depozite pe care banca are obligaţia legală de a le transfera către entitatea din sectorul public menţionată la subpct.19.7.1 în scopul finanţării de investiţii de interes general;

19.8. garanţiile reale excedentare depuse la agenţi tripartiţi care nu au fost date cu împrumut;

19.9. în cazul în care, în temeiul cadrului contabil aplicabil, o bancă recunoaşte marja de variaţie plătită în numerar contrapărţii ca creanţă de încasat, creanţa de încasat respectivă, dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la subpct.36.1-36.5;

19.10. următoarele expuneri faţă de banca centrală a băncii, sub rezerva condiţiilor stabilite la pct.21 şi 22:

19.10.1. monede şi bancnote în lei moldoveneşti, precum şi monede şi bancnote care constituie moneda legală în jurisdicţia băncii centrale a altui stat;

19.10.2. active care reprezintă creanţe faţă de BNM, precum şi faţă de banca centrală a altui stat, inclusiv rezerve deţinute la BNM, precum şi banca centrală a altui stat.

20. Băncile nu exclud expunerile din tranzacţii prevăzute la subpct.19.4 şi 19.5 dacă nu este îndeplinită condiţia prevăzută la pct.14.

21. Băncile pot exclude expunerile enumerate la subpct.19.10 dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

21.1. BNM a stabilit şi a declarat public că există circumstanţe excepţionale care justifică excluderea acestora pentru a facilita punerea în aplicare a politicii monetare;

21.2. derogarea se acordă pentru o perioadă limitată de timp care nu depăşeşte un an;

21.3. BNM a stabilit data la care se consideră că au început circumstanţele excepţionale şi a anunţat public data respectivă; data respectivă se stabileşte la sfârşitul unui trimestru.

22. Expunerile care urmează să fie excluse în sensul subpct.19.10 îndeplinesc cumulativ următoarele două condiţii:

22.1. sunt exprimate în aceeaşi monedă ca depozitele atrase de bancă;

22.2. scadenţa lor medie nu depăşeşte în mod semnificativ scadenţa medie a depozitelor atrase de bancă.

23. Prin derogare de la subpct.4) al pct.130 din Regulamentul nr.109/2018, în cazul în care exclude expunerile menţionate la subpct.19.10, o bancă îndeplineşte în orice moment următoarea cerinţă privind indicatorul efectului de levier ajustat pe durata excluderii:

$$aLR = 3\% \bullet \frac{EM_{LR}}{EM_{LR} - CB}$$

unde:

aLR – indicatorul efectului de levier ajustat;

EEM_{LR} – indicatorul de măsurare a expunerii totale a băncii, astfel cum este calculat în conformitate cu pct.9-11, inclusiv expunerile excluse în conformitate cu subpct.19.10, la data menţionată la subpct.21.3; şi

CCB – valoarea totală medie zilnică a expunerilor băncii faţă de banca sa centrală, calculată pentru întreaga perioadă de aplicare a rezervelor minime obligatorii a băncii centrale imediat anterioară datei menţionate la subpct.21.3, care sunt eligibile pentru a fi excluse în conformitate cu subpct.19.10.

Secţiunea 4.
Calculul valorii expunerii activelor

24. Băncile calculează valoarea expunerii activelor, exceptând contractele derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul nr.114/2018, instrumentele financiare derivate de credit şi poziţiile prevăzute la secţiunea 7, în conformitate cu următoarele principii:

24.1. valoarea expunerii activelor înseamnă o valoare a expunerii astfel cum este prevăzută la pct.5 din Regulamentul nr.111/2018;

24.2. operaţiunile de finanţare prin titluri de valoare nu sunt compensate.

25. Un acord de tipul "cash pooling" oferit de o bancă nu încalcă condiţia prevăzută la subpct.16.2 numai în cazul în care acordul îndeplineşte cumulativ următoarele două condiţii:

25.1. banca care oferă acordul de tipul "cash pooling" transferă soldurile creditoare şi soldurile debitoare ale mai multor conturi individuale ale unui grup de entităţi acoperite de acord ("conturi iniţiale") într-un cont unic, distinct, aducând astfel soldurile conturilor iniţiale la zero;

25.2. banca realizează acţiunile menţionate la subpct.25.1 în fiecare zi.

26. În sensul pct.25 şi 27, un acord de tipul "cash pooling" înseamnă un acord prin care soldurile creditoare sau soldurile debitoare ale mai multor conturi individuale sunt combinate în scopul gestionării numerarului sau a lichidităţilor.

27. Prin derogare de la pct.25, un acord de tipul "cash pooling" care nu îndeplineşte condiţia prevăzută la subpct.25.2, dar îndeplineşte condiţia prevăzută la subpct.25.1 nu constituie o încălcare a condiţiei prevăzute la subpct.16.2 în cazul în care acordul îndeplineşte cumulativ următoarele condiţii:

27.1. banca are un drept executoriu din punct de vedere juridic de a compensa soldurile conturilor iniţiale printr-un transfer într-un cont unic, în orice moment;

27.2. nu există neconcordanţe de scadenţă între soldurile conturilor iniţiale;

27.3. banca încasează sau plăteşte dobânzi pe baza soldului combinat al conturilor iniţiale;

27.4 BNM consideră că frecvenţa cu care sunt transferate soldurile tuturor conturilor iniţiale corespunde scopului de a include doar soldul combinat al acordului de tipul "cash pooling" în indicatorul de măsurare a expunerii utilizat pentru calcularea expunerii totale.

28. Prin derogare de la subpct.24.2, băncile pot calcula valoarea expunerii sumelor de încasat şi a sumelor de plătit în numerar din cadrul operaţiunilor de finanţare prin titluri de valoare cu aceeaşi contraparte pe o bază netă numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

28.1. tranzacţiile au aceeaşi dată explicită de decontare finală;

28.2. dreptul de a compensa suma datorată contrapărţii cu suma datorată de către contraparte este executoriu din punct de vedere juridic în cursul desfăşurării normale a activităţii şi în cazul intrării în stare de nerambursare, al insolvabilităţii şi al falimentului;

28.3. contrapărţile intenţionează să deconteze pe o bază netă sau să efectueze o decontare simultană sau tranzacţiile fac obiectul unui mecanism de decontare care are ca rezultat echivalentul funcţional al decontării nete.

29. În sensul subpct.28.3, băncile pot considera că mecanismul de decontare are ca rezultat echivalentul funcţional al decontării nete doar dacă, la data decontării, rezultatul net al fluxurilor de numerar ale tranzacţiilor din cadrul mecanismului respectiv este egal cu suma netă unică rezultată în cazul decontării nete şi dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

29.1. tranzacţiile sunt decontate prin acelaşi sistem de decontare sau prin sisteme de decontare care folosesc o infrastructură de decontare comună;

29.2. mecanismele de decontare sunt susţinute de numerar sau de facilităţi de credit pe parcursul zilei ("intraday") menite să asigure că decontarea tranzacţiilor va avea loc până la sfârşitul zilei lucrătoare;

29.3. orice aspect care decurge din segmentele aferente titlurilor de valoare ale operaţiunilor de finanţare prin titluri de valoare nu interferează cu finalizarea decontării nete a sumelor de încasat şi a sumelor de plătit în numerar.

30. Condiţia prevăzută la subpct.29.3 este îndeplinită doar când eşecul oricărei operaţiuni de finanţare prin titluri de valoare din mecanismul de decontare poate întârzia doar decontarea segmentului corespunzător aferent fondurilor băneşti sau poate crea o obligaţie pentru mecanismul de decontare, sprijinită de o facilitate de credit asociată.

31. În cazul în care se înregistrează un eşec al segmentului aferent titlurilor de valoare a unei operaţiuni de finanţare prin titluri de valoare în mecanismul de compensare la sfârşitul perioadei de decontare din mecanismul de decontare, băncile scot această tranzacţie şi segmentul corespunzător aferent fondurilor băneşti din setul de compensare şi le tratează pe bază brută.

Secţiunea 5.
Calculul valorii expunerii instrumentelor financiare derivate

32. Băncile calculează valoarea expunerii contractelor derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul nr.114/2018 şi a instrumentelor financiare derivate de credit, inclusiv a celor extrabilanţiere, în conformitate cu abordarea standardizată din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci.

33. Atunci când calculează valoarea expunerii, băncile pot să ia în considerare efectele contractelor de novaţie şi ale altor acorduri de compensare în conformitate cu pct.104 şi 105 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci.

34. Băncile includ în indicatorul de măsurare a expunerii totale opţiunile vândute.

35. În cazul în care furnizarea garanţiilor reale conexe contractelor derivate reduce cuantumul activelor în temeiul cadrului contabil aplicabil, băncile anulează reducerea respectivă.

36. În sensul pct.32-34, băncile, care calculează costul de înlocuire a contractelor derivate în conformitate cu pct.46-48 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci, pot recunoaşte drept marjă de variaţie, astfel cum este menţionată în pct.46-48 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci, doar garanţiile reale primite în numerar de la contrapărţile lor, în cazul în care conform cadrului contabil aplicabil nu a fost recunoscută deja marja de variaţie drept o reducere a valorii expunerii şi în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

36.1. pentru tranzacţiile care nu sunt compensate printr-o CPCC, fondurile în numerar primite de contrapartea destinatară nu sunt separate de activele băncii;

36.2. marja de variaţie se calculează şi face obiectul schimbului cel puţin zilnic pe baza evaluării la preţul pieţei a poziţiilor pe instrumente financiare derivate;

36.3. marja de variaţie primită este denominată într-o monedă specificată în contractul derivat, în acordul-cadru de compensare aplicabil, în anexa de garantare a creditului la acordul-cadru de compensare eligibil sau astfel cum se stabileşte în orice acord de compensare cu o CPCC;

36.4. marja de variaţie primită este suma totală care ar fi necesară pentru a stinge expunerea la preţul pieţei a contractului derivat care face obiectul pragului şi al sumelor minime de transfer care sunt aplicabile contrapărţii;

36.5. contractul derivat şi marja de variaţie între bancă şi contrapartea la respectivul contract sunt acoperite de un singur acord de compensare pe care banca îl poate trata ca diminuator de risc în conformitate cu pct.104 şi 105 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci.

37. În cazul în care o bancă oferă garanţii reale în numerar unei contrapărţi, iar garanţiile în cauză respectă condiţiile prevăzute la subpct.36.1-36.5, banca consideră

aceste garanţii ca fiind marja de variaţie furnizată contrapărţii şi le include în calculul costului de înlocuire.

38. În sensul subpct.36.2, se consideră că o bancă a îndeplinit condiţia prevăzută la subpct.36.2 atunci când marja de variaţie face obiectul schimbului în dimineaţa zilei de tranzacţionare de după ziua de tranzacţionare în care a fost stabilit contractul derivat, cu condiţia ca schimbul să se bazeze pe valoarea contractului de la sfârşitul zilei de tranzacţionare în care contractul a fost stabilit.

39. În sensul subpct.36.4, în cazul în care apare un litigiu privind marja, băncile pot recunoaşte cuantumul garanţiilor reale care au făcut obiectul schimbului şi care nu sunt vizate de litigiu.

40. În sensul pct.32-34, atunci când calculează suma independentă netă a garanţiilor reale (NICA), astfel cum este definită la pct.3 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci, băncile nu includ garanţiile reale primite.

41. Prin derogare de la pct.36-40, o bancă poate recunoaşte orice garanţie reală primită în conformitate cu capitolul III din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci, dacă sunt îndeplinite toate condiţiile următoare:

41.1. garanţia reală este primită de la un client pentru un contract derivat compensat de bancă în numele clientului respectiv;

41.2. contractul menţionat la subpct.41.1 este compensat printr-o CPCC;

41.3. dacă garanţia reală a fost primită sub formă de marjă iniţială, garanţia reală respectivă este separată de activele băncii.

42. În sensul pct.32-34, băncile stabilesc ca valoarea multiplicatorului utilizat la calculul expunerii viitoare potenţiale în conformitate cu pct.62 şi 63 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci să fie egală cu unu, cu excepţia cazurilor contractelor derivate încheiate cu clienţi care sunt compensate de o CPCC.

43. Prin derogare de la pct.32-34, băncile pot să utilizeze metoda prevăzută în capitolul IV sau V din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci pentru a determina valoarea expunerii următoarelor:

43.1. contractele derivate enumerate în anexa nr.1 la Regulamentul nr.114/2018 şi instrumentele financiare derivate de credit, dacă utilizează metoda respectivă şi pentru determinarea valorii expunerii contractelor în cauză în scopul îndeplinirii cerinţelor de fonduri proprii prevăzute la subpct.1), 2) şi 3) din pct.130 din Regulamentul nr.109/2018;

43.2. instrumentele financiare derivate de credit cărora le aplică tratamentul prevăzut la pct.10 sau 12 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărţii pentru bănci, în cazul în care sunt îndeplinite condiţiile de utilizare a metodei respective.

44. În cazul în care aplică una dintre metodele menţionate la pct.43, băncile nu scad din indicatorul de măsurare a expunerii totale cuantumul marjei pe care l-au primit.

Secţiunea 6.
Dispoziţii suplimentare privind calculul valorii expunerii pentru instrumentele financiare derivate de credit scrise

45. În sensul prezentei secţiuni, "instrument financiar derivat de credit scris" înseamnă orice instrument financiar prin care o bancă oferă efectiv protecţie de credit, inclusiv prin instrumente de tipul "credit default swap", instrumente de tipul "total return swap" şi opţiuni, în cazul în care banca are obligaţia de a oferi protecţie de credit în condiţiile specificate în contractul privind opţiunile.

46. Pe lângă calculul prevăzut la secţiunea 5, băncile includ în calculul valorii expunerii pentru instrumentele financiare derivate de credit scrise valorile noţionale efective menţionate în instrumentele financiare derivate de credit scrise din care se scade

orice modificare negativă a valorii juste care a fost încorporată în fondurile proprii de nivel 1 în ceea ce priveşte respectivele instrumente financiare derivate de credit scrise.

47. Băncile calculează valoarea noţională efectivă a instrumentelor financiare derivate de credit scrise prin ajustarea valorii noţionale a acelor instrumente financiare derivate pentru a reflecta expunerea reală a contractelor pentru care se utilizează efectul de levier sau care sunt consolidate în alt mod prin structura tranzacţiei.

48. Băncile pot scădea, integral sau parţial, din valoarea expunerii calculate în conformitate cu pct.46 şi 47 valoarea noţională efectivă a instrumentelor financiare derivate de credit cumpărate, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

48.1. scadenţa reziduală a instrumentului financiar derivat de credit cumpărat este egală cu scadenţa reziduală a instrumentului financiar derivat de credit scris sau mai mare decât aceasta;

48.2. instrumentul financiar derivat de credit cumpărat face obiectul aceloraşi clauze esenţiale sau al unor clauze esenţiale mai prudente decât cele ale instrumentului financiar derivat de credit scris corespunzător;

48.3. în cazul în care din valoarea noţională efectivă a instrumentului financiar derivat de credit scris se scade orice modificare negativă a valorii juste încorporată în fondurile proprii de nivel 1 ale băncii, din valoarea noţională efectivă a instrumentului financiar derivat de credit cumpărat se scade orice modificare pozitivă a valorii juste care a fost încorporată în fondurile proprii de nivel 1;

48.4. instrumentul financiar derivat de credit cumpărat nu este inclus într-o tranzacţie care a fost compensată de bancă în numele unui client sau care a fost compensată de bancă în rolul său de client de nivel superior într-o structură a clientelei pe mai multe niveluri şi pentru care valoarea noţională efectivă menţionată în instrumentul financiar derivat de credit scris corespunzător se exclude din indicatorul de măsurare a expunerii totale în conformitate cu subpct.19.4 sau 19.5, după caz.

49. În scopul calculării expunerii viitoare potenţiale în conformitate cu pct.32-34, băncile pot exclude din setul de compensare partea din instrumentul financiar derivat de credit scris care nu este compensată în conformitate cu pct.48 şi pentru care valoarea noţională efectivă este inclusă în indicatorul de măsurare a expunerii totale.

50. În sensul subpct.48.2, "clauze esenţiale" înseamnă orice caracteristică a instrumentului financiar derivat de credit care este relevantă pentru evaluarea acestuia, inclusiv nivelul de subordonare, opţionalitatea, evenimentele de credit, entitatea sau grupurile de entităţi de referinţă suport, precum şi obligaţia sau portofoliul de obligaţii de referinţă suport, cu excepţia valorii noţionale şi a scadenţei reziduale a instrumentului financiar derivat de credit. Două nume de referinţă sunt aceleaşi numai în cazul în care se referă la aceeaşi entitate juridică.

51. Prin derogare de la subpct.48.2, băncile pot utiliza instrumentele financiare derivate de credit cumpărate pe un grup de nume de referinţă pentru a compensa instrumentele financiare derivate de credit scrise pe numele de referinţă individuale din grupul respectiv, atunci când grupul de entităţi de referinţă şi nivelul de subordonare din ambele tranzacţii sunt identice.

52. Băncile nu reduc valoarea noţională efectivă a instrumentelor financiare derivate de credit scrise în cazul în care cumpără protecţia creditului printr-un instrument de tipul "total return swap" şi înregistrează plăţile nete primite ca venit net, dar nu înregistrează nicio compensare a deteriorării valorii instrumentului financiar derivat de credit subscris în fondurile proprii de nivel 1.

53. În cazul instrumentelor financiare derivate de credit cumpărate pe un portofoliu de obligaţii de referinţă, băncile pot scădea din valoarea noţională efectivă a instrumentelor financiare derivate de credit scrise pe obligaţiile individuale de referinţă valoarea noţională efectivă a instrumentelor financiare derivate de credit cumpărate în conformitate cu pct.48 şi 49 numai dacă protecţia cumpărată este echivalentă din punct

de vedere economic cu cumpărarea protecţiei separat pentru fiecare dintre obligaţiile individuale din portofoliu.

Secţiunea 7.
Majorarea pentru riscul de credit al contrapărţii aferent operaţiunilor de finanţare prin titluri de valoare

54. Pe lângă calculul valorii expunerii operaţiunilor de finanţare prin titluri de valoare, inclusiv a celor care sunt extrabilanţiere în conformitate cu pct.24, băncile includ în indicatorul de măsurare a expunerii totale o majorare pentru riscul de credit al contrapărţii, calculată în conformitate cu pct.55 sau 56, după caz.

55. Băncile calculează majorarea pentru tranzacţiile cu o contraparte care nu fac obiectul unui acord-cadru de compensare ce îndeplineşte condiţiile prevăzute la pct.43 din Regulamentul nr.112/2018, pentru fiecare tranzacţie în parte, în conformitate cu următoarea formulă:

$$E_i^* = \max\{0, E_i - C_i\}$$

unde:

E^*_i ? majorarea;

i ? indicele care desemnează tranzacţia;

Ei ? valoarea justă a titlurilor de valoare sau a sumelor în numerar împrumutate contrapărţii în cadrul tranzacţiei "i"; şi

Ci ? valoarea justă a titlurilor de valoare sau a sumelor în numerar primite de la contraparte în cadrul tranzacţiei "i".

Băncile pot stabili că E^*_i este egal cu zero unde Ei este suma în numerar împrumutată unei contrapărţi, iar suma în numerar de primit aferentă nu este eligibilă pentru tratamentul de compensare prevăzut la pct.28.

56. Băncile calculează majorarea pentru tranzacţiile cu o contraparte care fac obiectul unui acord-cadru de compensare ce îndeplineşte condiţiile prevăzute la pct.43 din Regulamentul nr.112/2018, pentru fiecare acord în parte, în conformitate cu următoarea formulă:

$$E_i^* = \max\left\{0, \sum_i E_i - \sum_i C_i\right\}$$

unde:

E^*_i ? majorarea;

i ? indicele care desemnează acordul de compensare;

Ei ? valoarea justă a titlurilor de valoare sau a sumelor în numerar împrumutate contrapărţii pentru tranzacţiile care fac obiectul acordului-cadru de compensare "i"; şi

Ci ? valoarea justă a titlurilor de valoare sau a sumelor în numerar primite de la contraparte care fac obiectul acordului-cadru de compensare "i".

57. În sensul pct.55 şi 56, termenul contraparte include, de asemenea, agenţii tripartiţi care primesc garanţii reale în depozit şi administrează garanţiile reale în cazul tranzacţiilor tripartite.

58. Prin derogare de la pct.54, băncile pot să utilizeze metoda prevăzută la pct.73-83 din Regulamentul nr.112/2018, sub rezerva unui prag de 20 % pentru ponderea de risc aplicabilă, în scopul de a determina majorarea pentru operaţiunile de finanţare prin titluri de valoare, inclusiv pentru cele extrabilanţiere. Băncile pot să utilizeze metoda respectivă numai în cazul în care o utilizează şi pentru calcularea valorii expunerii tranzacţiilor respective în scopul îndeplinirii cerinţelor de fonduri proprii prevăzute la subpct.1)-3) din pct.130 din Regulamentul nr.109/2018.

59. În cazul în care contabilizarea vânzării pentru o tranzacţie de răscumpărare se efectuează în temeiul cadrului contabil aplicabil, banca anulează toate înregistrările contabile legate de vânzare.

60. În cazul în care o bancă acţionează ca agent între două părţi în cadrul unei operaţiuni de finanţare prin titluri de valoare, inclusiv al unei tranzacţii extrabilanţiere, se aplică următoarele dispoziţii pentru calcularea indicatorului de măsurare a expunerii totale al băncii:

60.1. în cazul în care banca pune la dispoziţia uneia dintre părţile la operaţiunea de finanţare prin titluri de valoare o indemnizaţie sau o garanţie, iar indemnizaţia sau garanţia se limitează la diferenţa – oricare ar fi aceasta – dintre valoarea titlului de valoare sau a sumei în numerar pe care partea a dat-o cu împrumut şi valoarea garanţiei reale pe care debitorul a furnizat-o, banca include, în indicatorul de măsurare a expunerii totale, numai majorarea calculată în conformitate cu pct.55 sau 56, după caz;

60.2. în cazul în care banca nu furnizează niciuneia dintre părţile implicate o indemnizaţie sau o garanţie, tranzacţia nu este inclusă în indicatorul de măsurare a expunerii totale;

60.3. în cazul în care banca este expusă din punct de vedere economic titlului de valoare suport sau numerarului implicat în tranzacţie cu o sumă mai mare decât expunerea acoperită de majorare, aceasta include în indicatorul de măsurare a expunerii totale, de asemenea, cuantumul total al titlului sau al numerarului la care este expusă;

60.4. în cazul în care banca care acţionează în calitate de agent pune la dispoziţia ambelor părţi implicate într-o operaţiune de finanţare prin titluri de valoare o indemnizaţie sau o garanţie, banca îşi calculează indicatorul de măsurare a expunerii totale în conformitate cu subpct.60.1-60.3, separat pentru fiecare parte implicată în tranzacţie.

Secţiunea 8.
Calculul valorii expunerii elementelor extrabilanţiere

61. Băncile calculează, în conformitate cu pct.6 din Regulamentul nr.111/2018, valoarea expunerii elementelor extrabilanţiere, exceptând contractele derivate enumerate în anexa nr.1 din Regulamentul nr.114/2018, instrumentele financiare derivate de credit, operaţiunile de finanţare prin instrumente financiare şi poziţiile menţionate la secţiunea 6.

62. În cazul în care un angajament se referă la prelungirea unui alt element extrabilanţier, valoarea expunerii este valoarea mai mică dintre procentajele menţionate la pct.6 din Regulamentul nr.111/2018, aplicabile elementului cu privire la care este asumat angajamentul şi cele aplicabile tipului de angajament, calculate din valoarea nominală a angajamentului după deducerea ajustărilor specifice pentru riscul de credit precum şi diminuată cu alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ în conformitate cu Regulamentul nr.109/2018.

63. Prin derogare de la pct.61 şi 62, băncile pot reduce cuantumul echivalent expunerii din credite al unui element extrabilanţier cu suma corespunzătoare a ajustărilor specifice pentru riscul de credit. Calculul este supus unui prag egal cu zero.

64. Prin derogare de la pct.61, băncile aplică un factor de conversie de 10 % elementelor extrabilanţiere sub formă de angajamente revocabile necondiţionat.

Secţiunea 9.
Calculul valorii expunerii achiziţiilor sau vânzărilor standard care urmează a fi decontate

65. Sumele în numerar aferente achiziţiilor standard şi activele financiare aferente vânzărilor standard care rămân în bilanţul contabil până la data decontării sunt tratate de bănci drept active în conformitate cu subpct.9.1.

66. Băncile care, în conformitate cu cadrul contabil aplicabil, aplică principiul contabilizării la data tranzacţionării pentru achiziţiile şi vânzările standard care urmează a fi decontate anulează orice compensare, permisă în conformitate cu acest cadru, între sumele de încasat în numerar pentru vânzările standard care urmează a fi decontate şi sumele de plătit în numerar pentru achiziţiile standard care urmează a fi decontate. După ce au reluat compensarea contabilă, băncile pot efectua compensări între sumele de încasat în numerar şi sumele de plătit în numerar în cazul cărora atât vânzările standard, cât şi achiziţiile standard aferente sunt decontate pe baza principiului "livrare contra plată".

67. Băncile care, în conformitate cu cadrul contabil aplicabil, aplică principiul contabilizării la data decontării pentru achiziţiile şi vânzările standard care urmează a fi decontate includ în indicatorul de măsurare a expunerii totale valoarea nominală totală a angajamentelor de plată legate de achiziţiile standard.

68. Băncile pot compensa valoarea nominală totală a angajamentelor de plată legate de achiziţiile standard cu valoarea nominală totală a sumelor de încasat în numerar legate de vânzările standard care urmează a fi decontate numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:

68.1. atât achiziţiile standard, cât şi vânzările standard sunt decontate pe baza principiului "livrare contra plată";

68.2. activele financiare cumpărate şi vândute care sunt asociate cu sumele de plătit şi sumele de încasat în numerar sunt evaluate la valoarea justă prin profit şi pierdere şi incluse în portofoliul de tranzacţionare al băncii.

Capitolul III
CERINŢA DE RAPORTARE

69. Băncile raportează la BNM cu privire la indicatorul efectului de levier, astfel cum se prevede la pct.130 subpct.4) din Regulamentul nr.109/2018 şi în prezentul Regulament în conformitate cu cerinţele stabilite prin Instrucţiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr.117/2018.

70. În plus faţă de raportarea privind indicatorul efectului de levier menţionată la pct.69 şi pentru a permite BNM să monitorizeze volatilitatea indicatorului efectului de levier, în special în apropierea datelor de referinţă ale raportării, băncile care sunt societăţi de importanţă sistemică raportează componentele specifice ale indicatorului efectului de levier BNM pe baza valorilor medii pe perioada de raportare şi a datelor utilizate pentru calcularea valorilor medii respective.